
[2022-8-RE](#)

Causa 2022-8-RE

(Cardoso c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 79-2022. Recurs d'empara

Sentència del 12 de maig del 2022

BOPA núm. 60, del 18 de maig del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 de febrer del 2022, per la representació processal dels Srs. Juan Ignacio i Santiago Antonio Cardoso, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia en el marc de la causa DP-9000134/2017, per una presumpta vulneració del dret a un procés de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, ordenant a l'òrgan instructor: a) que acordi l'aixecament de la mesura cautelar de bloqueig de comptes i d'embargament en els havers del seu compte bancari; b) que acordi la pràctica de les diligències d'instrucció per esbrinar l'existència o no dels indicis del delicte imputat; c) que nomeni un administrador per als béns esmentats, o que n'encomani la seva conservació, administració i elaboració, si s'escau, a l'Oficina Judicial de Gestió d'Actiu; i, d) tractant-se dels diners o dels productes financers que es troben en una entitat bancària, que endemés es troba en imminent risc de liquidació, que siguin dipositats a l'Autoritat Financera Andorrana;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 15 de març del 2022 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 d'abril del 2022, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'unes diligències prèvies per un presumpte delict de blanqueig de diners, el 9 de novembre del 2018, la batlle instructora va dictar un aute mitjançant el qual acordava diverses mesures cautelars i d'investigació, concretament la tramesa d'una CRI a l'Argentina i l'embargament del compte bancari obert a la BPA de titularitat indistinta dels recurrents, de la seva germana, i, de la seva mare, la qual també era accionista del 32% de les accions de la societat *Cambio Garcia Navarro Ramaglio y CIA, SA*.

1.2. En el decurs del procediment els recurrents van anar aportant una sèrie de documents per tal d'acreditar tant les seves declaracions, com l'origen dels seus ingressos.

1.3. El 19 de novembre del 2020, els recurrents van presentar un escrit en què sol·licitaven a la Batllia l'impuls del procediment, la resolució de les pretensions contingudes en els seus escrits anteriors, així com l'aixecament de les mesures cautelars que els afectaven.

1.4. El 15 de gener del 2021, la representació processal dels Srs. Juan Ignacio i Santiago Antonio Cardoso va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

1.5. El 15 de març del 2021, el Tribunal Constitucional va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava aquest recurs (causa 2021-4-RE), considerant essencialment i, entre altres qüestions, que el recurs d'empara s'havia presentat tot just dos mesos després d'haver demanat l'aixecament de les mesures cautelars, afegint que en aquest cas la complexitat de la causa quedava acreditada.

1.6. D'ençà aquesta decisió, la representació processal dels recurrents va presentar diversos escrits en què sol·licitava a la batlle instructora que realitzés un impuls en la tramitació de la causa i que resolgués les peticions contingudes en els seus escrits precedents (escrits del 30 de juny del 2021, del 4 d'octubre del 2021 i del 10 de desembre del mateix any).

1.7. El 23 de febrer del 2022, la representació processal dels Srs. Juan Ignacio i Santiago Antonio Cardoso va interposar un segon recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia en el marc de la causa DP-9000134/2017, per una presumpta vulneració del dret a un procés de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- Els recurrents al·leguen que des del 18 de juny del 2019, data en què van prestar declaració, l'òrgan instructor no ha acordat cap diligència en relació amb les seves al·legacions i amb els documents acreditatius aportats.

-
- Consideren que l'embargament del seu compte bancari suposa un greu perjudici pel seu negoci empresarial agropecuari, el qual no té res a veure amb els fets objecte d'investigació, afegint que no tenen cap relació amb les cases de canvi investigades, tret del fet que la seva mare n'és l'accionista majoritària.
 - Addueixen que l'afer no té cap complexitat tècnica i que la seva actitud ha sigut sempre de col·laboració, havent aportat documentació suficient que ha de permetre a la batlle instructora esbrinar i clarificar els fets.
 - Insisteixen en què les quantitats embargades són necessàries per donar compliment als seus compromisos mercantils amb multinacionals americanes.
 - Després de citar la jurisprudència constitucional en la matèria, consideren que 32 mesos d'inactivitat comptats des de la seva declaració judicial, ja que no s'ha donat contesta a cap dels escrits presentats, ni a la documentació annexada, són una dilació indeguda que vulnera el seu dret a un judici de durada raonable.
 - Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, ordenant a l'òrgan instructor: a) que acordi l'aixecament de la mesura cautelar de bloqueig de comptes i d'embargament en els havers del seu compte bancari; b) que acordi la pràctica de les diligències d'instrucció per esbrinar l'existència o no dels indicis del delictes imputat; c) que nomeni un administrador per als béns esmentats, o que n'encomani la seva conservació, administració i elaboració, si s'escau, a l'Oficina Judicial de Gestió d'Actiu; i, d) tractant-se dels diners o dels productes financers que es troben en una entitat bancària, que endemés es troba en imminent risc de liquidació, que siguin dipositats a l'Autoritat Financera Andorrana (AFA).

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal al·lega que malgrat els diversos escrits presentats pels recurrents des de la seva declaració del 18 de juny del 2019, no és fins al 19 de novembre del 2020 que aquests van sol·licitar, per primera vegada, l'aixecament de l'embargament del seu compte privat. El Ministeri Fiscal considera que aquesta és la data rellevant als efectes de valorar una eventual vulneració de drets, cosa que implica que entre la petició d'aixecament de l'embargament fins a la interposició del recurs d'empara haurien transcorregut aproximadament 15 mesos.
- El Ministeri Fiscal entén que aquest lapse de temps no ha produït cap lesió als drets fonamentals dels recurrents, i això per diverses raons relatives a la complexitat de la causa: els fets investigats s'emmarcarien en un entramat que involucraria moltes persones amb vincles molt diversos i que requereixen una intensa cooperació penal internacional amb altres jurisdiccions, particularment amb la de l'Argentina, raó per la qual s'ha aportat un volum molt important d'informació i de documentació.
- En aquest sentit, afegix que, en general, es tracta d'una investigació molt complexa, de gran volum, de caire socioeconòmic, i que, per tant, el termini esmentat pels recurrents no causaria la vulneració del seu dret a un judici de durada raonable.
- El Ministeri Fiscal demana, doncs, la desestimació íntegra d'aquest recurs d'empara, i, subsidiàriament, demana que no s'aixequin els embargaments sobre el compte dels recurrents, atesos els indicis suficients de criminalitat que justificarien aquesta mesura.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Els recurrents al·leguen la vulneració dels seus drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució, en particular els seus drets a la jurisdicció i a un procés degut de durada raonable; així mateix, dels arguments presentats per donar suport a aquest recurs d'empara es desprèn que, segons el seu parer, s'hauria vulnerat el seu dret a un procés de durada raonable.

3.2. El concepte de durada raonable no és absolut i la jurisprudència d'aquest Tribunal té en compte tres criteris essencials per a la seva valoració: el comportament dels recurrents, la complexitat de la causa i l'activitat dels òrgans judicials.

3.3. En el cas que ara ens ocupa, l'actitud dels recurrents queda fora de dubte, ja que després d'haver aportat documentació diversa, el 19 de novembre del 2020, van demanar l'aixecament de la mesura cautelar de bloqueig del seu compte bancari i van reiterar la seva petició en tres ocasions, el 30 de juny del 2021, el 4 d'octubre del 2021 i el 10 de desembre del mateix any.

3.4. Pel que fa a la complexitat de la causa, aquesta ja va ser examinada en el marc de la causa 2021-4-RE i tampoc suscita cap dubte.

El nombre de persones físiques o morals escoltades supera les 200, el volum de les actuacions que comporta milers de documents és molt important i el caràcter internacional de la instrucció és igualment un element innegable d'aquesta complexitat.

3.5. Sobre l'activitat judicial, cal destacar que aquesta va ser molt intensa durant l'any 2019, després es va veure contrariada per la situació sanitària durant el 2020, situació particular que permet considerar que en aquest cas els terminis impugnats pels recurrents no deriven d'una inacció judicial.

3.6. Per concloure, convé destacar que el termini observat des del 20 de novembre del 2020, data en què els recurrents van sol·licitar l'aixecament de les mesures cautelars que els afectaven, fins al 23 de febrer del 2022, és a dir, 15 mesos, encara no vulnera el seu dret a un procés de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

3.7. Per consegüent, aquest recurs d'empara ha de ser desestimat.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal dels Srs. Juan Ignacio i

Santiago Antonio Cardoso contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia en el marc de la causa DP-9000134/2017.

2. Declarar que no s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 12 de maig del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela Jean-Yves Caullet
President Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy Dominique Rousseau
Magistrat Magistrat